

UOT 902

TURAN HƏŞİMOVA

QIZILBURUN YAŞAYIŞ YERİ VƏ NEKROPOLUNUN BOYALI KERAMİKASI

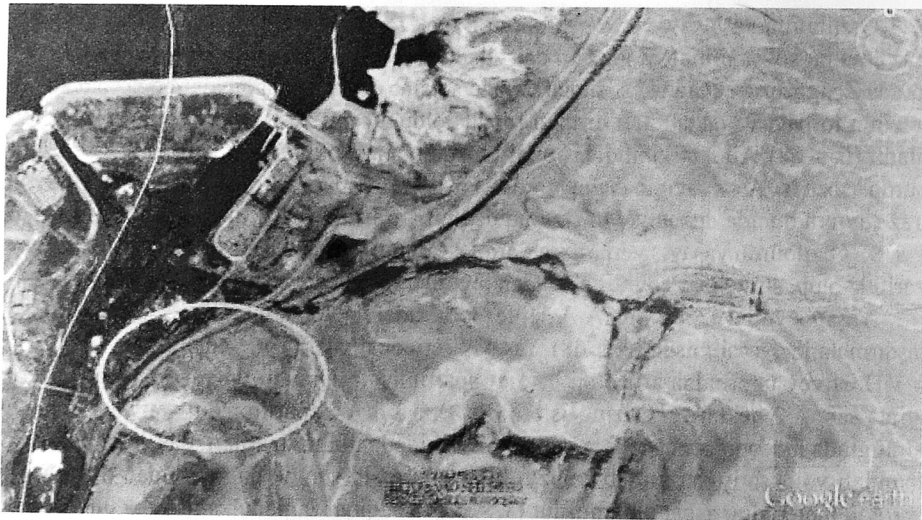
Qızılburun yaşayış yeri və nekropolu Naxçıvanda Orta Tunc dövrünün ən mühüm abidəsidir. Yaşayış yerinin salamat qalmış sahəsi 2 hektardır. Qazıntı zamanı 2 m qalınlığında mədəni təbəqə tədqiq edilmişdir. Aşkar olunmuş keramika məmulatının əsas hissəsi boyalı qablardan ibarət olub, yüksək keyfiyyətlə hazırlanmış, üzəri qırmızı və sarı rəng üzərindən bəzən qara, bəzən isə qara və qırmızı rənglərlə naxışlanmışdır. Qızılburun nekropolu üçün daş qutu qəbirlər xarakterikdir. Yaşayış yeri və nekropoldan aşkar olunmuş keramika məmulatının bir qismi polixrom boyalı qablardan ibarətdir. Nekropoldan aşkar olunmuş materiallar tədqiqatçılar tərəfindən əsasən üç tipə bölünmüşdür. Bu materialların bir qismi Orta Tunc dövrünə aiddir. Materialların təhlilinə əsasən Qızılburunun Orta Tunc dövrünə aid polixrom boyalı qablarını e.ə. 1800-1700-cü illərə aid etmək olar. Qızılburun keramikasının Urmiya hövzəsi abidələrinin keramikası ilə oxşarlığı da bunu deməyə əsas verir. Boyalı qabların ornamentlərindəki lokal xüsusiyyətlər, o cümlədən Şaxtaxtı polixrom boyalı qabları ilə bənzərlik bu keramika məmulatlarının yeri dulusçular tərəfindən hazırlandığını təsdiq edir.

Açar sözlər: *Qızılburun, yaşayış yeri, nekropol, Orta Tunc dövrü, polixrom boyalı keramika.*

Qızılburun yaşayış yeri və nekropolu Babək rayonunun Təzəkənd kəndi yaxınlığında, Araz çayının sol sahilində, Zəngəzur dağ silsiləsinin Araz vadisinə enən yamacında yerləşir. Burada Zəngəzur və Qaradağ silsilələri Araz vadisinə doğru uzanaraq dar boğaz əmələ gətirir. Ərazinin torpağı və qayalıqları qırmızı rəngdə olduğundan yerli əhali tərəfindən Qızılburun adlanır (6, s. 68). Adın tərkibindəki “qızıl” sözü bu ərazidəki torpağın qırmızı rəngdə olması, “burun” sözü isə Araz çayının dağın ətrafında əyilərək, ondan, bir növü burun əmələ gətirməsi, Araz çayının burada düzənlikdən çıxaraq dağların arasındakı dar dərəyə girməsi ilə bağlıdır (4, s. 8). Qızılburun yaşayış yeri Yaxın Şərq və Cənubi Qafqazı birləşdirən qədim ticarət yolu üzərində olub, strateji və coğrafi cəhətdən əlverişli mövqedə yerləşmişdir.

Yaşayış yeri 1926-cı ildə A.A.Miller tərəfindən qeydə alınmış və kəşfiyyat xarakterli araşdırmalarla öyrənilmişdir (6, s. 68). Yaşayış yerində ilk dəfə 1969-cu ildə O.H.Həbibullayev və V.H.Əliyev tərəfindən arxeoloji qazıntı aparılmışdır. Qızılburun yaşayış yerinin salamat qalmış sahəsi 2 hektardır. Qazıntı işləri 10x10 m sahədə aparılmışdır. Qazıntı zamanı 2 m qalınlığında mədəni təbəqə tədqiq edilmişdir. Abidədə tikinti qalıqları, daş, keramika, sümük məmulatı və əksəriyyəti xırdabuynuzlu heyvanlara aid sümük qalıqlarından ibarət maraqlı arxeoloji materiallar aşkar olunmuşdur (3, s. 22). Tədqiqat zamanı həmçinin, gildən hazırlanmış ocaq qalıqları da aşkar edilmişdir. Tikintilər olduqca pis saxlanılmış, əsasən dördkünc formada olub, çay daşı və qaya parçalarından inşa edilmişdir. Bərkidici maddə kimi gil məhlulundan istifadə olunmuşdur (6, s. 68). Qazıntıdan az miqdarda daş məmulatı, çaxmaqdaşından quraşdırma oraq dişləri, tufdan dəndaşları və sürtgəclər, obsidian ox ucları, asmalar, toppuzlar əldə edilmişdir. Keramika əsasən çəhrayı rəngdə, bəzən isə boz və qara rəngdə bişirilmişdir. Onlar küpə, kasa, çaynik, vaza qırıqlarından ibarətdir. Sadə qablar dalğalı və düz xətlərlə cizma ornamentlə naxışlanmışdır. Keramika məmulatının əsas hissəsi boyalı qablardan ibarət olub, yüksək keyfiyyətlə hazırlanmış, üzəri qırmızı rəng üzərindən bəzən qara, bəzən isə qara və qırmızı rənglərlə naxışlanmışdır. Naxışlar əsasən həndəsi motivdə olub, dalğalı və düz xətlərdən torlu üçbucaq və romblardan ibarətdir (6, s. 68).

Qızılburun nekropolu eyni adlı yaşayış yerinin yaxınlığında yerləşir. Onun bir hissəsi orta əsr məbədi tikilərkən, digər hissəsi isə Naxçıvan-Culfa dəmiryol xətti çəkilərkən dağıdılmışdır. Nekropol 1895-ci ildə təsadüfən aşkar olunub. Torpaq işləri görülərkən bir neçə daş qutu qəbir dağıdılmış, qəbirlərdən sadə və boyalı qablar, qızıldan bəzək şeyləri, tunc silahlar və digər maddi-mədəniyyət qalıqları tapılmışdır. Tapıntılar içərisində qızıldan əşyalar olduğunu eşidən bəzi adamlar başqa qəbirləri də dağıtmağa başlamışdır. Hadisədən xəbər tutan sərhəd gözetçi dəstəsinin rəisi N.V.Fyodorov dağıntının qarşısını almış, aşkar edilmiş materialların bir hissəsini toplamış və onları Moskvaya göndərmişdir. O, İmperator Arxeoloji Komissiyasının tapşırığı ilə 1896-cı ildə burada arxeoloji qazıntı aparmış, əldə etdiyi materialları Moskva muzeyinə göndərmiş, lakin qazıntı haqqında hesabat verməmişdir (3, s. 6-7). Bu hesabatın mövcudluğu haqqında bəzi ehtimallar vardır (4, s. 10). Yalnız 1909-cu ildə A.A.Spisin bu materialları dərc etmişdir. Bununla da Qızılburun nekropolu elm aləmində tanınmış və arxeoloqların xüsusi diqqətinə səbəb olmuşdur. 1926-cı ildə İ.İ.Meşşaninov və A.A.Miller fərqli vaxtlarda Qızılburun nekropolunda arxeoloji tədqiqatlar aparmışlar. İ.İ.Meşşaninov yeddi daş qutu qəbir, A.A.Miller isə iki daş qutu qəbir öyrənmişdir. Bu qazıntılar zamanı aşkar edilmiş materialların bir hissəsi Azərbaycan Tarix Muzeyində, bir hissəsi isə Naxçıvan Dövlət Tarix Muzeyində saxlanılır (6, s. 70).

Şəkil 1. Qızılburun yaşayış yeri və nekropolunun yerləşdiyi ərazi.

Qızılburun nekropolundan aşkar olunmuş materiallar tədqiqatçılar tərəfindən əsasən üç qrupa bölünmüşdür. N.V.Fyodorovun materialları birinci qrupa, İ.İ.Meşşaninovun materialları ikinci qrupa, A.A.Millerin əldə etdiyi tapıntılar isə üçüncü qrupa aid edilmişdir. Birinci qrupa aid edilən N.V.Fyodorovun topladığı polixrom boyalı qabların bir qismi Orta Tunc dövrünün sonlarına aiddir. Bu polixrom boyalı qablar kasa, küpə və çölmək tipli qablardan ibarətdir.

Kasa tipli qabın gövdəsi bikonik formalı, oturacağı yastı olub, ağzı genişdir. Üzəri qırmızı boya ilə örtülmüş, gövdəsinin yuxarı hissəsi sarı anqob üzərindən qara rənglə çəkilmiş torlu romblarla naxışlanmışdır. Naxışlar aşağıdan və yuxarıdan qara rənglə çəkilmiş üfüqi zo-

laqla məhdudlaşdırılmışdır (şəkil 2, 1). Bənzərləri Şahtaxtı (7, s. 105, çizim 20; 5-10; çizim 21, 4, 5), I Kültərə (1, s. 116, şəkil 28, 2), II Kültərə (1, s. 116, şəkil 28, 3), Qaratəpə (2, s. 138, foto 52), Qaziantep muzeyi (14, s. 13, şəkil 12), Van muzeyi (13, s. 19, № 44), Diyarbakır muzeyi (8, levha 62, 7), Dinkatəpənin IV D təbəqəsi (12, s. 199-203, tab. 12.1.1), Haftavantəpənin son VI B təbəqəsi (10, s. 185, şəkil 91,7; s. 187, şəkil 92, 2, 4, 13; s. 191, şəkil 94, 2, 14; s. 195, şəkil 96, 1, 6; s. 199, şəkil 98, 12, 14; s. 203, şəkil 100, 14; s. 205, şəkil 101, 11, 12), Göytəpənin D təbəqəsindən (11, s. 74, şəkil 19, 425; şəkil 21, 58, 87) məlumdur. Qızılburun polixrom boyalı qablarının oxşar xüsusiyyətlərindən biri ornamentlərin qoşa xətlər arasına çəkilməsi, rombşəkilli və üçbucaq ornamentlərin çoxluq təşkil etməsidir.

Küpelərdən biri gövdəsinin formasına görə digər Qızılburun küpələrindən fərqlənir (şəkil 2,2). Onun gövdəsi yarıyadək şarşəkili, yarıdan aşağı konusvarıdır. Küpə indiyədək heç rastlanmayan orijinal naxışlanma stili ilə diqqəti çəkir. Naxışlar qoşa qara xətlər arasına alınmış torlu dördbucaq və onlara üfüqi vəziyyətdə birləşdirilmiş üçbucaqlardan ibarət olmaqla qırmızı və qara rəngdə çəkilmişdir. Küpənin boğazı və gövdəsinin aşağı qismi əlavə olaraq qara və qırmızı rəngli xətlərlə naxışlanmışdır (1, s. 74).

Silindirik boğazlı, qabarıq gövdəli küpənin naxışlanmasında səliqəsizlik nəzərə çarpmıqdadır. O, qoşa xətlər arasına alınmış bir-biri içərisində yerləşdirilmiş üçbucaqlarla naxışlanmışdır. Naxışlar qara və qırmızı rənglərlə çəkilmişdir (şəkil 2, 4). Bənzərləri Şahtaxtı (7, s. 106, Çizim 21, 6; Çizim 23, 2), Ahlat muzeyi (8, res. 42, levha 47, 2), Van muzeyi (8, levha 99, 4; levha 100, 2), Haftavantəpənin son VI B təbəqəsindən (10, s. 241, şəkil 116; s. 351, şəkil 2) məlumdur.

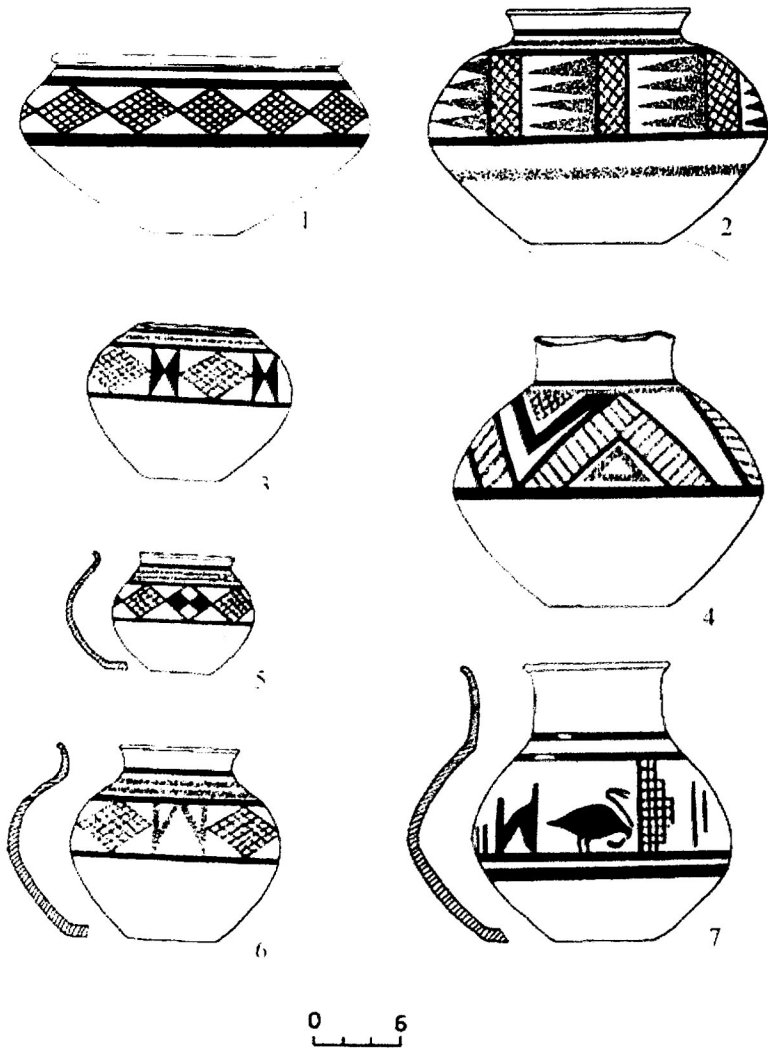
Polixrom boyalı qabların müəyyən mərhələsində ortaya çıxan heyvan təsvirlərinə Qızılburun polixrom boyalı qablarında da rast gəlirik. Belə küpələrdən biri xaricə qatlanmış ağız kənarlı, qabarıq gövdəli, silindirik boğazlıdır. Gövdəsinin mərkəzi qismində torlu dördbucaq və quş rəsmi təsvir edilmişdir (şəkil 2,7). Naxışlar aşağıdan və yuxarıdan iki sıra qara rənglə çəkilmiş xətlərlə məhdudlaşdırılmışdır. T.B.Braunun fikrinə görə heyvan təsvirli polixrom boyalı keramika məmulatının Yaxın Şərq ölkələrində geniş yayılması e.ə. 1500-cü ilə aiddir. Haftavantəpənin son VI B təbəqəsinə aid olan bu tip keramika e.ə. 1600-1450-ci illərlə tarixləndirilmişdir (1, s. 93).

Qızılburun nekropolunda aşkar olunan qısa boğazlı, qabarıq gövdəli küpənin gövdəsinin mərkəzi qismi qara rəngli xətlər arasına alınmış bitişik romblarla, boğazının altı isə üç sıra qırmızı və qara rəngli xətlərlə naxışlanmışdır (şəkil 2, 6), (1, s. 74). Bənzərlərinə Şahtaxtı (7, s. 106, çizim 21, 4, 5; çizim 23, 1), II Kültərə (1, s. 116, şəkil 28, 3), Dinkatəpənin IV D təbəqəsi (12, s. 199-203, tab. 12.1.1), Ahlat muzeyində (8, levha 47, 1) rast gəlirik.

Qısa boğazlı, qabarıq gövdəli küpənin birinin naxışları torlu romb və qoşa üçbucaq düzülərindən ibarətdir (şəkil 2, 3). Bənzərləri Haftavantəpənin son VI B təbəqəsi (10, s. 181, şəkil 89, 9; s. 183, şəkil 90, 6, 8, 11; s. 187, şəkil 92, 15; s. 197, şəkil 97, 2, 13; s. 203, şəkil 100, 1, 4, 17; s. 205, şəkil 101, 8), Van muzeyi (8, levha 77, 1, 2, 3; levha 87, 1, 4), Qaziantep muzeyi (8, levha 87, 2), Ərzurum muzeyi (8, levha 66, 5; levha 87, 5), Ahlat muzeyi (8, levha 45, 1, 2; levha 88, 2), Çaygəldidən (15, şəkil 4, 5) məlumdur. Azərbaycanda isə bu tip bəzəmə stilini Həsənsu kurqanının (5, s. 90, tab. XVII, 2) boyalı qabları arasında görmək olur. Həsənsu kurqanından götürülən kömürün analizi e.ə. 1750-ci ili göstərmişdir (5, s. 90).

Qızılburunda aşkar olunmuş bikonik gövdəli, qısa boğazlı çölməyin naxışlanma motivi digərlərindən fərqlənir. Onun boğazının altı qara və qırmızı rənglərlə çəkilmiş enli düz xətlərlə, gövdəsinin mərkəzi qismi isə sarı rəng üzərindən qoşa xətlər arasına alınmış bitişik romblarla

naxışlanmışdır (şəkil 2, 5). Bənzərləri Şahtaxtı (7, s. 105, çizim 20; 5-11; çizim 21, 1, 4, 5-7), Qaratəpə (2, s. 138, foto 52), Qaziantep muzeyi (14, s. 13, şəkil 12), Van muzeyi (13, s. 19, no 44), Diyarbakır muzeyi (8, levha 62, 7), Dinkatəpənin IV D təbəqəsi (12, s. 199-203, tab. 12.1.1), Haftavantəpənin son VI B təbəqəsi (10, s. 185, şəkil 91,7; s. 187, şəkil 92, 2, 4, 13; s. 191, şəkil 94, 2, 14; s. 195, şəkil 96, 1, 6; s. 199, şəkil 98, 12, 14; s. 203, şəkil 100, 14; s. 205, şəkil 101, 11, 12), Göytəpənin D təbəqəsindən (11, s. 74, şəkil 19, 425; şəkil 21, 58, 87) məlumdur. T.B.Braun N.V.Fyodorovun qazıntıları zamanı aşkar olunan Qızılburunun birinci qrupuna aid etdiyimiz boyalı qablarını Göytəpənin D və C dövrü ilə sinxron olduğunu qeyd etmişdir (11, s. 82). T.B.Braun Göytəpənin D və C təbəqəsindən aşkar olunmuş polixrom boyalı qabları e.ə. 2000-1700-cü illərə aid etmişdir (11, s. 82-91).

Şəkil 2. Qızılburundan aşkar olunmuş polixrom boyalı qablar.

Qızılburunda aşkar olunmuş küpələrdən biri naxışlarının kompozisiyasına görə fərqlənir. Küpə torlu üçbucaq və romlarla naxışlanmışdır. Küpənin gövdəsi bir-birinə bitişik və əsasları aşağıya olan iti üçbucaqlarla bir neçə yerdə məhdudlaşdırılaraq, onların arasındakı boş sahə torlu romb və iti üçbucaqlarla bəzədilmişdir. İki yerdə üçbucaqlar arasında geyimli kişi və qadın təsvirləri verilmişdir. Onlar qarşı-qarşıya durmuş, ayaqları dizdən qatlanmışdır. Qolları dirsəkdən bükülərək, yuxarıya qaldırılmış və yanlara aparılmışdır (3, s. 58, IV tab., 4-5-ci şəkil). Kişinin çuxası, şalvarı və çəkmələri qara, papağı və qurşağı isə qırmızı rənglə çəkilmişdir. Sol əlində qırmızı rəngli yaylıq tutmuşdur. Qadın rəsmi qırmızı rənglə təsvir edilmişdir. Onun qısa paltarını milli Azərbaycan geyimi olan küləçəyə oxşayır. Qadının çiyinlərinə sanki lələklər taxılmışdır. Burada qoşa rəqətmə səhnəsi təsvir olunmuşdur (3, s. 58).

Qızılburun materiallarının içində diqqəti cəlb edən tapıntılardan biri də kişi fiqurudur. Bu fiqur N.V.Fyodorov tərəfindən qədim məbəd yerindən tapılmışdır. V.Əliyev fiquru belə təsvir edir: "Azərbaycanın digər qədim fiqurlarından fərqli olaraq realistik şəkildə hazırlanmış bu fiqurun içərisi boşdur, üzü yastı olub, gicgahı bir qədər qabarıqdır. Baş və bədən üzvləri çox mütənasib şəkildə yerləşdirilmişdir. Sol əl kəmərin üzərinə aparılmışdır. Hər iki qolunun yarısı qırılmışdır. Bu fiqurun bir üstünlüyü də paltarlı olmasıdır. Uzun, ağ arxalığı və ayaqqabısı vardır. Hündür papağına və qıçlarına qırmızı rəng çəkilmişdir. Arxalığı hər iki yandan ayağına qədər uzanır. Yaxası və kəməri qabarıq verilmişdir. Bədən nazik xətlərlə, qara və qəhvəyi rənglərlə naxışlanmışdır. Hündürlüyü 20 sm-ə qədərdir" (3, s. 61-62, şəkil 7). Bu fiqur qədim dövrün geyimləri haqqında fikir yaratdığı üçün əhəmiyyətlidir. Qızılburunda aşkar olunan küpə üzərindəki kişi təsviri və tapılan kişi fiquru onu göstərir ki, Orta Tunc dövründə cəmiyyətdə kişilərin rolu üstün olmuşdur.

Araşdırmalara əsasən demək olar ki, Qızılburun yaşayış yeri strateji cəhətdən əlverişli mövqedə yerləşmiş, lakin qala divarları ilə əhatələnməmişdir. Orta Tunc dövrü üçün xarakterik olan tikinti texnikası burada da izlənir və yaşayış binaları dördkünc formada inşa edilmişdir. Naxçıvanda daş qutu qəbirlərə rast gəlinəndə, kollektiv dəfnlərə az təsadüf olunur. Qızılburun nekropolunda tədqiq edilmiş qəbirlərin isə demək olar ki, hamısı üçün kollektiv dəfnlər xarakterikdir.

Qızılburun boyalı keramikasının təhlili onu göstərir ki, qabların naxışlanmasında əsasən həndəsi motivlər (romblar, əsasları aşağıya və yuxarıya çevrilən, içəriləri torlu və bir-birinə bitişik üçbucaqlar) üstünlük təşkil edir. Bu materialların təhlilinə əsasən Qızılburunun Orta Tunc dövrünə aid polixrom boyalı qablarını e.ə. 1800-1700-cü illərə aid etmək olar. Qızılburun keramikasının Urmiya hövzəsi abidələrinin keramikası ilə oxşarlığı da bunu deməyə əsas verir. Boyalı qabların ornamentlərindəki lokal xüsusiyyətlər, o cümlədən Şahtaxtı polixrom boyalı qabları ilə bənzərlik bu keramika məmulatlarının yerli dulusçular tərəfindən hazırlandığını təsdiq edir.

ƏDƏBİYYAT

1. Baxşəliyev V.B. Naxçıvanın qədim əkinçi-maldar tayfalarının mənəvi mədəniyyəti. Bakı: Elm, 2004, 320 s.
2. Baxşəliyev V., Novruzov Z. Sirabda arxeoloji araşdırmalar. Bakı: Oskar, 2010, 160 s.
3. Əliyev V.H. Azərbaycanda Tunc dövrünün boyalı qablar mədəniyyəti. Bakı: Elm, 1977, 168 s.
4. İsmayilzadə Q., İbrahimli B. Qızılburun nekropolu. Bakı: Elm və Təhsil, 2013, 120 s.

5. Müseyibli N., Ağalarzadə A. Həsənsu kurqanı. Bakı: Nafta-Press, 2013, 92 s.
6. Seyidov A.Q., Baxşəliyev V.B., Novruzlu Ə.M., Babayev V.M. Naхçıvanın və Babək bölgəsinin arxeoloji abidələri. Bakı: Azərbaycan, 1995, 96 s.
7. Belli O., Baxşəliyev V.B. Naхçıvan bölgesinde Orta ve Son Tunc Çağı boya bezemeli çanak çömlek kültürü // Middle and Late Bronze Age Painted Pottery culture of the Nakhchivan Region. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat, 2001, 120 s.
8. Özfırat A. Doğu Anadolu yayla kültürleri (m.ö. II. Binyıl). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat, 2001, 224 s.
9. Абибуллаев О.А. Энеолит и бронза на территории Нахичеванской АССР. Баку: Элм, 1982, 314 с.
10. Burney C.A. Excavation in Azerbaijan, Haftavan VI Period. London, 1983, 364 s.
11. Brown T.B. Excavation in Azerbaijan. 1948, London, John Murray 1951.
12. http://www.academia.edu/21514089/Eastern_Anatolia_Before_the_Iron_Age_A_View_from_Iran
13. Arkeoloji_dergisi_v-2_p1-31_30adaa3b6e.pdf
14. http://www.dlir.org/archive/archive/files/Arkeoloji_sanat_tarihi_dergisi_v-4_p5-18_d74_f000585.pdf
15. 1113_dosya_1355509802.pdf

AMEA Naхçıvan Bölməsi
E-mail: turanheshimova@mail.ru

Turan Hashimova

PAINTED CERAMICS OF GYZYLBURUN SETTLEMENT AND NECKROPOLIS

Gyzylburun settlement and necropolis are the most important monuments of the Middle Bronze Age in Nakhchivan. The remaining area of the settlement is 2 hectares. During the excavation, a 2 m thick cultural layer was explored. The main part of the discovered ceramic products consists of painted vessels, made of high quality, and its surface decorated black over red, sometimes red over black. Stone box graves are characteristic for Gyzylburun necropolis. Ceramic products found in settlement and necropolis consists of polychrome painted pottery. The materials found in the necropolis are mainly divided into three groups by researchers. Some of these materials belong to the Middle Bronze Age. On the basis analysis of archaeological materials, the Middle Bronze Age polychrome-painted pottery of Gyzylburun may be dated to 1800-1700 BC. Similarities of Gyzylburun ceramics with ceramics Urmia basin monuments' gives also to speak about this matter. The local features of the ornaments on painted pottery, as well as the similarity with the Shahtakhty polychrome painted vessels, confirm that these pottery products are made by local potters.

Keywords: *Gyzylburun, settlement, necropolis, Middle Bronze Age, polychrome painted ceramics.*

Туран Гашимова

РАСПИСНАЯ КЕРАМИКА ПОСЕЛЕНИЯ КЫЗЫЛБУРУН И ЕГО НЕКРОПОЛЯ

Поселение Кызылбурун и его некрополь является значительным памятником эпохи средней бронзы на территории Нахчывана. Площадь сохранившейся части поселения составляет 2 гектара. Во время раскопок выявлен культурный слой толщиной 2 м. Основную часть археологических материалов составляют расписные сосуды, которые изготовлены очень качественно и расписаны черными и красными цветами по красному или же желтому фону. Для некрополя Кызылбурун характерны погребения типа каменного ящика. Определенную часть керамических изделий, выявленных из поселения и некрополя, составляет полихромная расписная керамика. В основном, материалы некрополя исследователями разделены на три типа. Определенная часть этих материалов относятся к эпохе средней бронзы. На основе интерпретации археологические материалы эпохи средней бронзы Кызылбуруна можно датировать 1800-1700 гг. до н.э. Керамические изделия некрополя Кызылбурун свои параллели находят среди материалов памятников Урмийского бассейна, которые также утверждают эти датировку. Локальные особенности расписной керамики Кызылбуруна, особенно сходство их с полихромной керамикой Шахтахты, позволяют утверждать, что они изготовлены местными мастерами.

Ключевые слова: *Кызылбурун, поселение, некрополь, эпоха средней бронзы, полихромная расписная керамика.*

(AMEA-nın müxbir üzvü Vəli Baxşəliyev tərəfindən təqdim edilmişdir)

Daxilolma tarixi: **İlkin variant 08.07.2019**
Son variant 13.09.2019